

Inserati se sprejemajo in velja ristopna vrsta:

3 str., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 " "
15 " " " " 3 " "

Pri večkratnem tiskanju se se za primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

N-ročnino prejema opraviteljsvo (administracija) in ekspedicijska na Dunajski cesti št. 15 v Medija-tovi hiši, II. nadstropji.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:
Za celo leto . . . 10 gl. — kr
za pol leta . . . 5 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:
Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je Rečne ulice št. 5.

Izhaja po trikrat na teden in sicer v torek, četrtek in soboto.

Francozi v Afriki.

Če je ktera reč v stanu, odvrniti občoo zanimanje od ruskih homatij, gotovo je to najnovejša ekspedicija Francozov v severno Afriko, obrnjena proti deželici Tunis. Kot vzrok francoskega vtikanja se imenuje napad nekega divjega roda tuniškega na neko franco-ko vojaško četo. Ali in koliko je na tem resniče, tukaj ne pride v poštev, gotovo je, da je francoska vlada že davno, kakor tudi lašks, obračala svoje oči na to deželo, da bi pri razpadu turške države tudi dobila svoj delež.

Deželica Tunis, ki je vsaj po imenu in po veri podložna turškemu sułtanu kot kalifu mohamedanskemu, obsega 118.400 štirjaških kilometrov in šteje 2.100.000 prebivalcev, ki so večinom mohamedanske vere, le 45.000 jih je judov, 25.500 pa katoliških kristjanov. Glavno mesto Tunis šteje 125.000 prebivalcev. Drugo nekaj važnejše mesto je Keroan s 15.000 prebivalci. Dovaža se na leto za 7 milijonov, izvaža pa za 10 milijonov gl. blaga. Deželica prideluje precej žita, olja, datelnov, medu, voska in prireja tudi dovolj domače živine. Iz notranje Afrike prinašajo karavane razno blago, kakor slonovo kost, štrusovo perje, zlati piha, gumi itd. Kupčija v luki glavnega mesta Tunisa je precej živahna. Imajo tudi že malo železnico, ki veže deželo z Algiersko mejo. Potem imajo kakih 300 lastnih bark za kupčijo. Kar se tiče vojaške moči, računa se, da ma Bej ali poglavar tuniški 20.000 mož redne vojske, potem pa še lahko kakih 30.000 izvanrednih deželnih brambovcov spravi na noge.

Dežela, kakoršna je zdaj, ni ravno tolke vrednosti, vendar bi se dalo veliko iz nje narediti, posebno ako jo dobé Francozi v roke. Francozi imajo že sosedni Algier, ki šteje blizo 3 milijone ljudi, ako bi dobili še Tunis, imeli bodo že 5 milijonov podložnih v Afriki. Francozi so marljivi in podvzetni ljudje, njih veliki načrt je ta, da hočejo kultivirati celo severno Afriko, napeljati morje v sabarsko puščavo, da bo zeleneti in cveteti začela, nadalje hočejo v Afriki zidati velikanske železnice, ki bodo posamezne zelene otoke med neizmerno puščavo zvezali z železnicami, namesto da bi se mučili s karavanami, itd.

Ako bi se nam dalo na izbranje, komu hočemo Tunis privoščiti, ali Lahom ali Francozom, se bomo vselej za poslednje odločili, in to iz več uzrokov, največ iz tega, ker Lahim nemojemo ne kapitala ne zmoglosti, kakor Francozi, da bi v Afriki res zamogli kaj boljšega, večega, Evrope vrednega storiti in ustanoviti. Za brzdanje tako predrznih jezdecev in tolovajev, kakor so Arabci severne Afrike, treba je tako odločnega in vojevitega naroda, kakor so Francozi, kajti Lahim bi jih ne zmogli; za kultiviranje tako obširnih puščav, kakor so v Afriki, treba je pa ženjalnih načrtov, krepke podvzetnosti in mnogo denarja, in to vse se nahaja v obilni meri pri Francozih, med tem ko Lahom vsega tega primanjkuje.

Tudi v duševnem in нравstvenem oziru se zmirom Francozom več zaupamo, nego Lahom. Od nekdanj je veljala francoska dežela kot najbolj katoliška; in čeravno je zdaj protikatoliška stranka prevladala na Francoskem,

vendar svet vé, da gorečnost francoskih katolikov ni nič odjenjala, in da se bo morda že v kratkem pokazala v svojem svitu, ko se bo otresla sedanje judovsko-prostozidarske vlade. Tačas postala bo Francija zopet prvi steber katoličanstva, in ona bo tudi pred Italijo veliko bolj zmožna, širiti krščansko omiko med črnimi in zarujavelimi narodi afrikanskimi.

Zdaj, ko je publiča moč mahomedanstva sama v sebi razpadla, bila bi pač graje vredna zamuda, ko bi se ne porabila prilika, ko osoda Evropi tako rekoč ponuja dedščino turško v severni Afriki. Vsak prijatelj krščanske omike mora želeti, da se kraljestvo laži-preroka Mohameda razdere, in da na njegovo mesto stopi nauk Kristusov. Dosti sramotno je za evropske vlade, da so turško nasilje toliko časa mirno gledale v deželah izhodnih, koder je naš Izveličar hodil, koder so evangelij označevali aposteljni in prvi učenci, kjer so bile prve škofjske stolice. Ne zadosti, da je barbarski Turek poteptal cvetoče občine krščanske v mali Aziji in v grškem carstvu, pograbili so mohamedanski Arabci še celo severno Afriko za svojega preroka. Zdaj pa je mohamedanstvo opešalo, Turčija se drobi z dovoljenjem evropskih sil, naj se toraj podvržejo in razdelé še mohamedanske države v severni Afriki. Deželo Algier so Francozi že prej vzeli, zdaj naj vzamejo še Tunis, Lahim Tripolis, Španjci Maroko, Angleži pa Egipt! Čaka jih tam dvojno kulturno delo, namreč materijalno in duševno; pod prvim razumemo kulturo zemljišča, pod drugim pa krščansko omiko in vedo. Mohamedanstvo, ki se je opralo povsodi le na meč,

Okrožnica o prvih slovanskih prosvetiteljih.

(Dolge.)

Tako pripravljena napotita se brata na odločeno jima mesto. Ustavita se za nekaj časa med Bolgari na dvoru bolgarskega kneza Borisa, kterega sicer nista spreobrnila in krstila, kakor trdijo nekteri stari spominki, pač pa sta njegov prepored pripravila, narod bolgarski pa okrepila v sveti véri. Iz tega kraja vodi ja pot med samimi Slovani notri do gornje Moravske, kar jim je dalo priliko, natančneje seznaniti se z njih težnjami in običaji, povsod sejati seme besede božje ter spoznati posebno one Slovane, kterim sta hotela še posebej posvetiti življenje. Srečno dospeta do določenega kraja okoli leta 864. Sprejme ji na Velehradu knez Rastic in ljudstvo z nepopisno radostjo in navdušenostjo. Kaj je pač bilo povod veselju in radosti? Povod bil je ta; ker je bilo znano ime in slava apostolov vže tedaj po vsem svetu slovanskem; nadjalo se je ljudstvo od njih utehe, poduka in pomoči; ker so čuli, da sta soboj prinesla slovanska pismena in sveto evangelije; ker so zvedeli, da poslanca ne govorita v jeziku tujem in ne-

znanem, marveč v domačem, ki sega do duše in srca; posebno pa zato, ker so čuli knez in ljudstvo, da nosita soboj ostanke sv. Klementa, sluteči, da označujejo ti sv. ostanki glavni namen njunega delovanja med Slovani. Od leta 864 do jeseni leta 867, do svojega oahoda v Rim, delovala sta na Moravskem s takim sadom in načinom, da se smeta imenovati vzor vsakemu duhovniku, ki hoče zaslužiti ime duhovnika apostolskega in postala vir vsake sreče in vsakega napredka. — Poglavitna skrb na Moravskem bila je bratoma, da vzgojita domače duhovne Slovanom, ki bi bili spojeni z ljudstvom z natornimi in nadnatornimi vezmi, ki bi bili pripravljene v sili in nevarnosti tudi kri svojo preliti za blagor rojakov po vzgledu svetih apostolov. To sveto načelo potrdil je Jezus sam, ker je apostolom, ki naj so razširjevali njegovo ime, poklonil dar jezikov. Brez tega načela v življenji in cerkvi ni pri nobenem narodu mogoč pravi in stalni napredek v veri in kreposti krščanski. Ta sveta resnica kaže se nam posebno v naših krajih; kajti če pogledamo na bližnji jug in se vprašamo: zakaj se je vera krščanska tako dobro ohranila v Bosni in Hercegovini? in zakaj je ondi na jedni in drugi strani hirala? tu ne moremo

dvomiti, da se je vera krščanska v Bosni in Hercegovini vzdržala in razširjevala vsled truda in zasluga domačih duhovnov, in da je na drugih hirala vsled pomanjkanja duhovnov domačih. — Ali bratje moji duhovniki bosenski! dobro vem, da vi ne iščete ljudske hvale, ali ker ljudje, ki vas ne poznajo, tako in jednako o vas govore, dovolite, da tudi jaz rečem svojo o vas, ki vas poznam od mladih nog, ki sem pred blizo tridesetimi leti vašega slavnega biskupa Marjana posvetil, ki sem pet in dvajset let grel vašo duhovno mladino na svojem srci. Vem bratje, da nosimo vsi na sebi znamenje onega izvira, iz kterega smo in od onih okolnosti, v kterih živimo. Kedor tega ne ve ceniti, on naj molči, ker njemu osoda nikoli ne more biti pravična. Spoznam in obžalujem skupaj z vami vse napake in pomanjkljivosti naše in kličem k Bogu, naj jih popravi, naj nas same kara in kaznuje, a vsako nesrečo od ljudstva našega blagovoljno odstrani; toda vem to, da so bili med vami vedno tudi do najnovejših časov duhovni, ki so za sveto vero in narod svoj žrtvovali vse svoje moči ter prelili svojo kri. Da, da, vi živite v tihoti in samoti, zato svet o tem ničesar ne ve; a nadejam se, da toliko bolj to

apremenilo je povsodi cvetoče livade v puščave. Za časov stare Kartage bila je severna Afrika vrtu podobna, Egipt pa je bil že v starodavnih časih rodoviten in sloveč. Fanatični mohamedanci so vse pomendrali in uničili. V verskem oziru pač nemamo dosti upanja, da bi se hotela liberalna Evropa potruditi, da bi pridobila mohamedance v Afriki za krščansko vero, vendar pa se nadejamo vsaj na Francoskem povoljnega prevrata na korist katol. čaustvu, in potem bo ravno Francija v prvi vrsti poklicana, podpirati v Afriki delo katoliških misijonarjev.

Radovedni smemo biti, kako se bodo obnašale druge evropske vlasti nasproti francoski ekspediciji proti Tunisu. O Lahih se sicer vé, da tega ne vidijo radi, pa Lahov se Francozi nič ne bojé. Vse je odvisno od dobre volje Bismarkove. Njemu je lahko mogoče, Francoze spraviti v zadrege; poroča se pa, da se Nemčija ne bo upirala, ko bi si Francozi prav Tunis podjarmili. Radi verjamemo, da bi Bismark Francozom privoščil Tunis, ako bi mu le obljubili, da Alzas je in Lorene ne bodo nikdar več tirjali nazaj. Ali mu je morda francoska vlada kaj takega obljubila? Nič se ne vé; gotovo je, da bi se francoska vlada ne lotila takega podvzeta, ako bi se v hrbtu ne vedela varne. Francoska vlada ni tako lahkomišljena, da bi v Afriki pričela vojsko, s tem pa se na nemški meji v nevarnost spravila; toraj smemo misliti, da je Bismark s francosko ekspedicijo zadovoljen.

Zdaj nastane le še vprašanje: Ako že vsaka velesila iz turške zapuščine nekaj dobi, kaj bo pa dobila Nemčija, ki se smatra vendar za vladarico cele Evrope? Ali si je mogoče misliti, da bi bila pruska vlada toliko nesebična, da bi sama hotela ostati brez vsacega deleža? — To je vprašanje, na katero ne vemo odgovora, in ravno zato nas toliko bolj vznemiruje.

Politični pregled.

V Ljubljani 13. aprila.

Avstrijske dežele.

Na Dunaji je bil **volilni shod** v no-trajnem mestu, kjer se ima voliti nov poslanec

namesto umrlega Brestelna. Sprejeta je bila kandidatura dr. Weitlofa. Ta človek je ustanovil glasoviti nemški „schulverein“, zato mu hočejo hvaležni biti in ga za poslanca voliti. Fanatičen, kakor je njegovo delovanje, bil je tudi njegov govor do volilcev. Vsaka tretja beseda je bila „deutsch“; državni zbor dobi enega neznošnega kričača več. Pri shodu je hotel govoriti tudi dr. Prohaska, ter je podarjal spravo in enakopravnost vseh narodov, pa „omikani“ Dunajčani so kar tuliti začeli, tako da dr. Prohaska ni mogel govoriti in je odstopil.

Govor in obnašanje ministra Konrada v gospo-ki zbornici se v vseh listih desnice več ali manj oistro obsoja. Nasledek tega bo najbrž odstop ministrov. Bog daj, da bi prišel na njegovo mesto vsem narodom pravičen, pa tudi odločen in pogumen mož, kakoršen je Dunajevski, da bi se centralistov ne bal! Klubi desnice naj se zdaj zedinijo o takem možu, ki bo vsem ugajal, ter naj Taaffeju brez ovinkov povedó, kako stvari stojé.

Liberalni listi so hoteli vedeti, da bo s Konradom vred odstopil tudi minister Pino. Da pa to ni res, vidi se največ iz tega, ker je Pino ravno še le svojo rodovino iz Linca na Dunaj poklical ter se stalno preselil.

O poroki cesarjeviča Rudolfa podeljena bude mnogim jetnikom amnestija, kakor pravi „Čeh“. Po naukazu obeh ministerstev pravo-sodnih sestaviti se imajo zapiski onih zaprtih, kateri se kažejo najbolj vredne pomiloščenja, katero naj se da pa le takim, ki so polovico svoje kazni vže dostali.

Vnanje države.

Rusko. General Ignatijev je imenovan za ministra državnih dobrin ali posestev, general Černajev pa je neki odmenjen za guvernerja orenburškega. Prvi je strašilo Nemcem in Madjarom. Njihovi listi vže zabavljajo, češ, ljudje prihajajo na dan, o katerih se je mislilo, da so na veke pokopani. Dosedanja poročila o reformah novega carja tem listom niso radostna.

Francozi pošiljajo vojake v Afriko, ter več ne tajé, da hočejo vsaj vrhovno oblast nadTunisom, če ne popolnega gospodstva.

Nemčija jim bojda tega ne brani. Drugi pa zopet mislijo, da hoče Bismark Francoze v past zvabiti, in jih potem prijetei, kedar bodo največ opraviti imeli v Afriki. Nekteri francoski listi dajejo vladi pogum, naj le krepko poseže v Afriko, drugi jo zopet svaré pred tem korakom. Zdaj bi bilo pač prepozno od-jenjati!

Zanimanje sveta je še vedno obrnjeno na **francosko** ekspedicijo v Tunis. VladarTunisa je Francozom delo še veliko olajšal, izvršiti svoj namen in podvreči si deželo, ker je v svoji nepremišljenosti tako energično protestiral zoper vtikanje Francozov v zadeve njegove dežele. Francoska vlada je namreč prej izrekla, da se neče vojskovati z vladarjem Tunisa, ampak s tistimi roparji v njegovi deželi, ki so francoske vojake napadli. Ako bi bil Bey moder mož, rekel bi bil: „To je prav; jaz bom sam pomagal, da se ti roparji ukroté in kaznujejo.“ V tem slučaju imeli bi Francozi vezane roké in bili bi pred svetom verolomniki, ako bi se dotaknili vladarja tuseškega, ki jim je hotel celó pomagati pri kaznovanji roparjev. Bey tuniški pa ni tako ravnal, ampak odločno prepovedal Francozom, prestopiti meje njegove dežele. S tem se je izročil francoskemu nožu. Francoska vlada si bo najbrž za sedaj prisvojila vrhovno, nadzorno oblast v Tunisu, pozneje pa bo deželo popolnem anektirala. — Druge vlade do zdaj še molčé, samo Lahi kažejo očitno svojo zavist in nevoljo; pa sami se Francozom ne bodo upali ustaviti. Odločitev te zadeve ima zopet Bismark v rokah!

Grška vlada je zdaj pri volji, pogoditi se mirnim potom in vzeti to, kar jej velevlasti ponujajo. Zahtevala bo pa garancije, da se jej vsaj to brez ugovora in zavlačenja izroči. Da je toliko odjenjala, storila je grožnja diplomatov, da se nemajo Grki nobene pomoči nadejati, ako na svojo roko, proti volji Evrope, vojsko začnú.

Pravijo, da se hoče **Menotti Garibaldi**, sin starega rovarja, z laškimi prostovoljci Francozom nasproti postaviti v Tunisu. Če le med tem časom dež ne pojde!

V **Berlinu** so antisemiti raz-

zeni Bog in da bode blagoslovil njivo napojeno s krvjo toliko in tako svetih ter trudoljubivih delavcev; vem, da je bila vedno in je tudi še danes velika večina duhovnov, ktere odlikuje prava učenost in pobožnost, ki hvalevredno izvršujejo dolžnost svojo, ki marljivo in sadosno delujejo v vinogradu gospodovem in čast delajo v vsakem obziru imenu duhovskemu; vem, da v Bosni in Hercegovini hvala Bogu rase dan za dnevom krščanstvo, in naj reko tujci, kar jim drago, vem, da se ljudstvo naše odlikuje z dobrotljivostjo, pobožnostjo, čistostjo in delavnostjo in to bode pred Bogom in pred ljudmi duhovništvu bosenskemu najlepše opravičenje in najčisteja hvala. Samo bratje dajte, da v najnovejšem času napnemo vse sile, da bodemo narodu svojemu oče in mati ter da ga osvobodimo onih nevarnosti, ki mu sedaj preté. Veča nam je dolžnost dandanes, nego je bilo kedaj, prisiliti tudi one, ki se nam protivijo, da se vklonijo pred našim značajem in delovanjem duhovniškim. Kar se tiče mladine bosenske, priporočimo jo zavetju svetih apostolov naših, ki sta nekdanj toliko delovala, da bi odgojila Slovanom narodno duhovništvo v lastni domovini; priporočimo jo sv. Cirilu in Metodu, naj se je usmili Bog, da jo ne tirajo po tuji zemlji „od nemila do nedraga“, temveč da dosepejo do

zrelosti duhovniške v blagem zavetju svojih lastnih očetov in bratov domačih.

Siliti mladino, da se seli iz svojega doma, pomenja sejati v srcu njenem nevoljo, da se žanje zato prej ali kasneje mržnja. Ko doraste mladina do popolne zrelosti, tedaj naj gre v imenu božjem po svetu kakor bučela po travnikih ter naj zajemlje iz tujih virov duševno blago na korist svojo in svojega naroda. S tem se v njej širi srce, ter budi spoštovanje in ljubezen do bolj izobraženih narodov.

To je bil duh, v katerem sta delovala apostola naša na Moravskem; zato sta ustanovljala povsod narodne šole in sama podučevala v njih mladino; zato sta marljivo nadaljevala prevod sv. pisma in liturgičnih knjig, zato se nista posluževala domačega jezika pri razlaganji svetega evangelija in besede božje, marveč tudi pri službi božji in prav s tem sta dosegla, da se je narod vdal iz vsega srca in iz vse svoje duše veri in kreposti krščanski. To naj nam slovanskim duhovnikom iz delovanja apostolov služi vedno vzgled, da sta zahtevala z vsemi silami, naj se hrani med Slovani svetost in nerazrušljivost zakonske zveze kakor oko v glavi, ker to je slehernemu na rodu jedini vir pravemu življenju in napredku v družini in državi. V tem velevažnem vprašanji posluževala sta se apostola raji ojtrejih

zakonov zapadne cerkve, nego slabejih in bolj popustljivih navad v vzhodni cerkvi. — Ako pregleduje človek sveto in sadonosno delovanje naših apostolov, mislil bi, da bi moralo biti slehernemu v veselje in radost; toda ljudje ostanejo vedno ljudje in tako se žalibog vplete tudi v najsvetejšo stvar zloba in zavist ljudska. Prav to, kar bi moralo pridobiti hvalo in občno slavo, postane povod raznemu natolcevanju in sumničanju: da tujci s srpom svojim posezajo v tujo žetev in odvrtaajo ljudstvo od zakonitih njegovih vodij; da prezirajo svete jezike ter neki slab in barbarik jezik uvajajo celo v cerkvene obrede, da se poslužujejo raznih novotarij, da še celo krivoverstva, da zapeljejo ljudstvo ter ga zapletejo v svoje mreže itd. Ah kolika sreča, ko bi ne bilo tudi dandanes jednach natolcevanj, ko bi ne mogel marsikateri biskup potežiti tudi v tem obziru, ko bi ne bilo bolje in primerneje, prihraniti jednake pokore v srcu Jezusovem za sodnji dan, ko bode on razsvetlil vse tajne tmine in svete srca, da dobi plačilo vsak po svojih delih in zaslugah, a to tem bolj, ker dobri Beg s tako borbo rad skuša ljudi, krepi njih značaj, ceno njih čednosti povšuje ter odkriva tajne svoje samere.

(Dalje prih.)

kropili nek liberalen volilen shod s klicom: preč z judi! živi Bismark!

Domače novice.

V Ljubljani, 14. aprila.

(Nova cerkev v Ljubljani.) Danes imamo našim bralcem poročati veselo novico. Zidala se bo namreč nova cerkev v Ljubljani v spomin poroke cesarjeviča Rudolfa, ter se bo posvetila presv. srcu Jezusovemu, kakoršne na Kranjskem še ni. Na čelu podvzetja stoji č. g. Kukovič. Tudi mil. g. knezoškof se vrlo zanimajo za to, in bodo koj ko se vrnejo od svečanosti poroke iz Dunaja, posvetili vogelni kamen; potem pa se bo takoj zidati pričelo, tako da bo cerkev morda še letos dovršena. Postavila pa se bo na prostor tik parnega mlina blizo živinskega sejma, ki bo prestavljen na Poljane, kedar se tam dozida klavnica. Potrebni denar za to stavbo se bo nabral po prostovoljnih darovih. Stavbeni načrt je že izdelan.

(Preč. g. kanonik Matej Meršol) bil je v torek popoldne od mrtuda zadet in je včeraj o polu osmih na večer umrl. Tudi novomeški prošt Wilfan so nekaj oboleli.

(Seja mestnega zbora 12. aprila.) Za praznovanje poroke cesarjeviča Rudolfa je sklenil mestni zbor: 1) 21 strelav iz Grada, ko prestopi mejo avstrijsko; 2) razsvetljava mesta na predvečer poroke; 3) mesto se ovenča z zastavami na dan poroke, sv. 4) maša na dan poroke, ktere se udeleži mestni zbor; 5) trije revni zakonski pari, kateri so se letos združili, dobé darove po 50 gl. Razna te točke se je sklenilo, da se bo kopelj v Koleziji z malinom zopet za eno leto v najem dala; ustanova za enega kranjskega invalida z 31 gl. 50 kr. se je odala Antonu Nachtigalu, kateri je bil l. 1849 v trebuh ranjen. Luteranski šoli se je podarilo 150 gl. (ali niso luterani sami dovolj bogati? — op. vredn.); za dovršene popravke v novi realki se je dovolilo 246 gl. 40 kr. V skrivni seji se je dovolila dvamesečna predplača stražniku Rusu.

(Nemški „schulverein“) je pričel svoje delovanje s tem, da učitelje podkupa za nemške namene, kar se potem pravi „remuneracija za uspešni trud pri podučevanju nemškega jezika.“ Prvi, ki je vzel to darilo je bil, kakor „Novice“ poročajo, učitelj Schott v Hotiču; prejel je namreč 60 gl. in sicer 30 za nakup nemških knjig, 30 pa za sebe, da se je zapisal sovražnikom našega naroda. Ta nemška agitacija bi ne bila mogoča, ko bi ne bili nekateri učitelji bolj „lačni nego značajni“, kakor se „Novice“ dobro izražajo. Poverjenik „schulvereina“ za Kranjsko je ljubljanski finančni uradnik F. Ipawitz (berič: Ipavec). — Vspeh te nemškutarske agitacije menda ne bo tako velikanski, ker so letos za podporo kranjskih nemškutarskih učiteljev odločili le 300 gl., toraj jih ne bodo mogli prav dosti „kupiti“, če učiteljska značajnost ne bo v ceni prav nizko padla.

(Ljudsko štenje.) V Kranji se je naštelo 2207 ljudi, in sicer 1992 Slovencev, 192 Nemcev, 9 Čehov in 4 Lahi. Škofja Loka pa ima 2293 prebivalcev, za 276 več, ko pred desetimi leti. Slovencev je 2092, Nemcev 146, Lahov 46, Madjarov 6. Neumljivo je pri tako majhnem številu Nemcev, odkodi dobivajo nemški kandidati pri volitvah toliko glasov iz teh mest?

(Ponočno rogovilenje.) Iz št. Jakopske fare se nam prebivalci in hišni posestniki pritožujejo o škandalnem rujojenji, ki ga pijanci

uganjajo po noči okoli cerkve sv. Florijana in cerkve sv. Jakopa, da tem rogoviležem ni zadosti svet noben praznik, noben post, in da ravno o takih dneh še bolj razsajajo in vpijejo celo noč do juternega svita, tako da mirni meščani še spat ne morejo. Mi zamoremo te razvade pač grajati, posebno ako se godé v tem svetem postnem času, in o velikih praznikih; — pomagati in to zabraniti pa bi zamogel le mestni magistrat, ako bi ulice po noči bolj strogo nadzorovati pustil. Kako je to, da magistrat tako ojstro nadzoruje druge malenkosti, kakor so stranišča itd. ter hišnikom kazni naklada, za take ponočne rogovileže, ki praznike skrunijo in ljudem spanje kradejo, pa nema nobene kazni? Ako bi kdo mislil, da je ta naša pritožba izmišljena, postrežemo lahko z imeni dotičnih hišnikov, ki se pritožujejo.

Razne reči.

— Duhovne vaje. Po mnogoterih škofijah imajo zdaj v postu v stolnicah za duhovščino posebej duhovne vaje, in veliki četrtak skupno sv. obhalilo na pr. v Pragi, v Zagrebu, kjer jih letos vodi preč. g. Gugler v zakristiji sicer podrte prestolne cerkve, kar je gotovo jako pristojno in koristno. Take vaje imajo sim ter tje tudi za neduhovne, moške in ženske, namesto daljših postnih pridig, in sklepajo se z velikonočnim sv. obhajilom.

— Hrvatski Dom, o katerem se je letos malo slavnega čulo, je te dni po nalogu deželne vlade policija zatvorila. Pa so bili res čudni ti hrvatski mladiči, katerim je slika Strossmayerjeva ali Bleiweisova v sobani presedala, češ, da nista prava slovanska rodoljuba! — Sicer se razodeva iz Zagreba želja, naj bi v glasilo jugoslovenske akademije se kaj več pisalo o Slovincih. To bi bilo prav in potrebno. Pomagajo naj v ta namen rojski naši profesorji po Hrvatskem. Slovenski Matici dohajajo časih spisi preučeni, ktere naj bi spisovatelji morda bolje pošiljali akademiji. Pred vsim pa naj bi se Hrvatje sami nekoliko bolj brigali za brate Slovence, katerih domoljubno delovanje sploh preradi ponosno prezirajo. Do polu pota pač gotovo prihajajo Slovenci naproti sosedom, in to — zadostuje, in kaj več se zahtevati ne more.

— Spomenik caru osvoboditelju hočejo postaviti hvaležni Bolgari v Zofiji. Posebno društvo „Slavjanska beseda“ se zanima in hoče nabirati darove v ta namen tudi pri avstrijskih Slovanih, ker so Bolgari še revni, saj so se še le pred kratkim osvobodili iz najhujše sužnosti.

— Politično društvo „Edinost“ za Primorsko bode imelo na velikonočnem pondeljek 18. t. m. ob 10. uri dopoldne v dvorani Rossetti XXIV. občni zbor. Dnevni red: 1. Govor predsednika. 2. Tajnikovo sporočilo. 3. Blagajnikovo sporočilo. 4. Sporočilo državnega poslanca g. Nabergoja o zemljiščnem davku in sklepah državnega zbora. 5. Posvetovanje v kandidatu za V. okraj. 6. Volitev odbora. Pri tej priliki se bode tudi med narod razdelila epomenica do ministerstva. Za obilno udeležbo udov in rodoljubov uljudno vabi Odbor.

— Ljudsko štenje. Dunajsko predmestje Leopoldstadt šteje 118.570 prebivalcev, med njimi 35.000 judov in 4287 Čehov (jih bo menda kaj več?) kot „brez vsake vere“ se jih je vpisalo 219. Slovencev je tam 21.

— Sodba zoper nihiliste, ki so krivi umora cesarjevega se ravno kar vrši v Petrogradu. Državni pravdnik je govoril sedem celih ur, ter razkril hudobnost nihilističnih

namenov. Zagovorniki zatožencev so le malo povedali. Bolj odločno so se zatoženci sami zagovarjali, posebno Željabov in Perovska. Ko je Željabov rekel, da je le on pravi Rus, so poslušalci začeli sikati. Tudi Kibaltič se je dolgo zagovarjal. Perovska prosi, naj bi tudi ojo obesili, čeravno je ženska. (Po ruskih postavah se ženske navadno ne obsodijo na smrt.) Sodba je zdaj, ko to pišemo že izrečena.

— Iz Petrograda se namreč telegrafira, da so vsi zatoženi nihilisti obsojeni k smrti na vislicah.

— Od otoka Chiosa, kjer je bil tako strašen potres, se nadalje poroča: Mrtvih je kakih 2000, ranjenih pa nad 10.000 ljudi. V mestu Kastri so se vse hiše posule, ter dajejo grozen pogled vničenja.

— Črni Peter vmrl.) V Parizu je vmrl princ Peter Bonaparte, nečak prvega Napoleona, imenovan „črni Peter“. Od mladih nog se je klatil po svetu, bil je v mnogih vojskah, se zapletal v razne skrivne zarote, posedal po ječah, zopet zadobil častne službe itd. Bil je hraber pa srdit človek. V Ameriki se je častno vojskoval, v Evropi je bolj pletel zarote. V Rimu je vstrelil žandarmerijskega oficirja, ki ga je prišel aretirat; bil je na smrt obsojen, pa papež ga je pomilostil. Potem se je zopet klatil in rogovilil po svetu; povsod so ga preganjali, dokler se mu ni odprla zopet Francozka, ko je Napoleon III. vlado nastopil. Bil je voljen za poslanca, pozneje je šel za vojaškega poveljnika v Algier, pa je kmalo vse popustil in šel v Pariz nazaj. Tam je vstrelil častnikarja Noira. Zavoljo sorodstva s cesarjem so ga zopet oprostili. Zdaj je smrt njegovemu nemirnemu življenju konec storila.

— Za poroko cesarjeviča Rudolfa se delajo na Dunaji velike priprave. Tudi iz drugih večih mest se poroča, da se bodo slovesnosti udeležile in tako cesarjeviču pokazale svoje simpatije.

— Velika razstava pitane živine je bila zdaj videti na Dunaji. Medalje za najboljše živinorejce so se že razdelile.

— Ljudsko štenje. V Galiciji je 432 mest in trgov, ki imajo nad 2000 prebivalcev, na Češkem 377, na Moravskem pa 161.

— Ljudsko štenje na Češkem je pokazalo, da ima to kraljestvo 258 mest, ki štejejo nad 2000 prebivalcev, od teh je 193 čeških in 65 nemških. Mest, ki imajo nad 10.000 prebivalcev, je 27 in sicer 13 čeških in 14 nemških. Največe češke mesta so: Praga (156.219 duš), Pizen (37.593), Smihov (24.941) Žžkov (21.295), Karolinsko polje (15.141), Vinogradi (14.831), Kladno (14.188) Chrudim (11.667), Kolín (11.632), Pribram (10.829). Največe nemške mesta pa so: Reichenberg (27.746), Eger (Heb, 16.582), Teplitz (Toplice, 14.838), Trautenau (11.023), Karlsbad (10.577), Saaz (10.136). Skoraj vago si držé Čehi in Nemci v sledečih mestih: Budejevice (11320 Čehov, 11736 Nemcev, če je res), Litomerice (Leitmeritz, 3.354 Čehov, 7180 Nemcev, če je res). 44 je mest, imajo med 5 in 10 tisoč prebivalcev, in sicer 30 čeških in 14 nemških.

— Prebivalstvo Pulja. Mesto Pulj ali Pola ima po novem štenji 25.359 prebivalcev, med njimi je 7695 vojakov. Tujcev (inostrancev) je v Pulji 4471, Avstrijancev pa 20888. Med temi se jih je vpisalo za Lahe 11.504, za Hrvate 3974, za Nemce 3826, za Slovence 1283, za Čeha 271, za Poljake 25 za Rumunca 2, za Rusina 2, za Madjara 1. Vsakemu je dano na prosto voljo, kaj si hoče o teh številkah misliti.

— Za narodno gledišče češko je

cesar Franc Jožef vnovič podaril lepo svoto 10.000 gl. Dr. Rieger je v skupščini gledišne družbe preslavljajal dobrodelnost našega vladarja, in njegovo dobrohotnost tudi za slovanske narode. Ob enem je omenil, kar je že znano, da naš cesar ni čisto nemške krvi, ker so se Habsburžani ženili tudi s slovanskimi Jageloni, kralji poljskimi.

— Povodenj je še zmirom na Ogorskem veliko, ter bo vnovič mnogo škode naredila. Mesto Segedin je zopet v nevarnosti. Ljudje beže. Delavci in vojaki popravljajo jezove, pa bati se je, da nesreče ne bodo zabranili. Voda še zmirom raste; nevarnost je povsod velika. Med našim slovenskim ljudstvom se širi neko prerokovanje, da se bo ogerski narod potopil. Mi smo včasih mislili, da je to le ponavljanje fraze, da se bodo Madjari potopili (duševno) v slovanskem morji. Vedno ponavljajoče se povodnji na Ogorskem in potopljanje celih mest pa nam skoraj uriva misel, da bi se zamoglo to prerokovanje v pravem pomenu besede uresničiti, da bi se znala ogerska planjava zopet v veliko jezero spremeniti, kar je bila poprej.

— Povodenj. Na Ogorskem imajo zopet povodenj. Tisa je stopila čez bregove in poplavlja že 100.000 oralov njiv; pri Szentes je 40.000 oralov pod vodo. Štirje bataljoni pionirjev so iz češkega na potu, da pridejo na pomoč.

— Ravnopravnost na Moravskem. Ker se nemško-liberalni listi lažejo, da se v novjšem času nemštvo na Moravskem zatira, navajamo sledeče resnične številke, ki to „zatiranje“ primerno osvetlujejo: Na Moravskem je 1.500.000 Slovanov in imajo le 7 narodnih srednjih šol; Nemcev je pa le 500.000, pa imajo 27 nemških srednjih šol! Čisto slovanski krajem se usilujejo nemške srednje šole. Pa tudi v ljudskih šolah se še okoli 30.000 čeških otrok neprenehoma ponemčuje. Srditost Nemcomanov na Moravskem je velika in raste tem bolj, ker vidijo pribajati konec svojega gospodarenja. Nemški deželni odbor nastavlja take uradnike, ki niso češčine zmožni, znanje slovanskega jezika je že črna pika, ki vsakemu prosilcu škoduje. V deželni blaznici so nastavljeni sami nemški zdravniki, ki z bolniki niti govoriti ne morejo. „Furor teutonicus“ moravskih in šlezijanskih Nemcev se dá le primerjati z onim koroških Nemcev. Tam so zdravniki v deželni bolnišnici nezmožni slovenščine. Ko je poslanec A. Einspieler enkrat to grajal, rekel je dr. Burger: „Saj tudi otroci in živina ne morejo z zdravnikom govoriti, pa jih je vendar treba in mogoče ozdraviti.“ Se ve da, „mogoče“ je že, pa veliko težje, mislimo, čemu pa bi sicer zdravniki izpraševali bolnike, če to nema nič v sebi? Če je dr. Burger kot zdravnik tako bedaste izgovore iskal, kaj hočemo še le od drugih pričakovati?

— Živinska razstava na Dunaji se je dobro ponesla in so kmetje vso pitano živino prodali, kar so je prignali na ogled. Cesar sam si je ogledal razstavo in pohvalil nekatere živinorejce, ki so imeli posebno lepo živino. Kmetje so se jokali od veselja, ko je cesar tako prijazno z njimi govoril.

— Kuga na Turškem. V Mesopotamiji, turški pokrajini, razsaja še vedno kuga. V mestecu Nedschefu zbolí vsak teden 224 ljudi, in od teh jih umrje 157. V Čari umrje vsak dan 12 do 15 ljudi. V Abuširi je pomrlo že tri četrтинke ljudi. Turška vlada je okužene kraje z vojniki obstopila, da nobeden ne more ne ven, ne not.

Za veliki in velikonočni teden, za ude bratovščine „vednega češčenja“, kakor tudi za otroke o prvem sv. obhajilu, je prav pripraven:

„Kruh nebeški“

ali bukvice za molenje in češčenje presv. Reš. Telesa s tremi maščimi in vsemi drugimi navadnimi mohtvami. Veljajo v zlatu 1 gld., vse v usnji 90 kr., na pol v usnji 70 kr.

Ker je knjižica res sama po sebi vsega priporočila vredna, zlasti pa za zgoraj imenovane primerljeje in ker se zraven po namenu izdajatelja še tudi drugi dober namen doseže, namreč podpora za dečko sirotišnico, se nadejamo obilno naročil.

Za velikonočne čase imamo tudi v zalogi: **Schmitt Anleitung zur Ertheilung des Erstcommunicanten-Unterrichtes.** 6. Auflage 1.44 (ne, kakor pred po zmoti naznanjeno, po 1 gl. 6 kr.)

Sv. veliki teden in velika noč. V latinskem in slovenskem jeziku. Izdal g. A. Marušič 2 gl.

Vsa naročila bode ročno izvrševala

Katol. bukvarna.

Pri spisovatelju Matiji Majarju v Celovcu, Kalvarienberg, se dobe sledeče knjige:

Pravila, kako izobraževati ilirsko narečje i u obće slavjanski jezik pisanu v hervatsko-serbskom narečju, tako da književen Slovenec tako lahko razume, kakor bi knjiga bila spisana po slovenski. V Ljubljani 1848, v osmini, strani 130, velja 50 kr.

Sveta brata Ciril i Metod slavjanska apostola, tisučletni spomenik na leto 863. Na jedne strani s latinskimi, na drugej s cirilskimi pismenkami, tiskana v narečju hrvatsko-serbskom, književnomu Slovincu jako lahko razumljivom. V Zlatnom Pragi, 1864 v 12tin, strani 176. Pameti godna knjižica tiskana pred 18 leti in razlaga slavno encykliko Njih Svetosti papeža Leona od 30. sept. 1880. Velja 50 kr.

Uzajemni pravopis slavjanski, to je slovnica ali mluvnica slavjanska. Obsega pet slovnice: cerkveno-slovensko, rusko, horvatsko-serbsko, češko in poljsko. V lahko razumljivom horvatsko-serbskom jeziku. V Zlatnom Pragi 1865 v osmini, strani 136, velja 2 gld. (2)

Slavjan, časnik slovstven i uzajemen za Slavjane književne i prosvetljene. Polo stavkov s latinskimi, poio s cirilskimi pismenkami, v jako razumljivom horvatsko-serbskom jeziku zanimivoga obsega. V Celovcu 1873. 1874 1875; v osmin, strani 160. Velja letn k po znižanej ceni vsak zvezek mesto 3 gld., 2 gold.

Organist in cerkovnik

se išče za faro **Javor**. Pismeni oglasi do 1. maja. Pošta Salloch s/d Südbahn. (3)

Na prodaj

je **210 hekt. dobrega, nepokvarjenega Dolenjca** (veči del l. 1877) prav po nizki pa določeni ceni od 10 gld. do 17 gld. za 100 litrov v grajščinski zidanci Rupertshofovi na Rebru srojeje Cerovške blizo Novomesta.

Za kupce je klet odprta 1. in 34. aprila, potem 1. in 8. maja tek. leta od poludne naprej. (3)

Čast, komur čast!

Bil sem hudo bolan, ter bival v šent Paulu v severni Ameriki, kjer imam svoje posestvo in kupčijo z raznim blagom. Cele dve leti sem se zdravil in obiskaval sem najboljše zdravnike blizo in daleč tega dela sveta; al moja bolezen je bila, če ne vedno hujša, gotovo pa zmiraj enaka. Ko mi ni nikakor odleglo, sklenem se podati v Evropo in tamkaj iskati pomoči in preljubega zdravlja. Veliko sem obiskal zdravnikov in zdravniških profesorjev, med temi tudi profesorja Kusmaur a v Strasburgu in profesorja Tuheka na Dunaji. Svetovali so mi to in uno; večidel so me po kopelih te in one kronovine, kakor v Karlsbad na Českem in v Pruskem Bad Cleve, gonili. Vse kar so mi ukazali sem storil vestno in na tanko pa bolezen ni nič odlegla. Bil sem vedno slabeji; začel sem otekati, in mislil sem, da ni več za me pomoči. Ko sem se že dve leti tudi v Evropi brez vsega vspela zdravil, mi je moj prijatelj svetoval, naj se podam v Škocijan na Dolenskem, in naj se tamšnjemu zdravniku gospodu Paulu Waraunu izročim. In res v enih mesecih sem zgubil otekline; dobil sem slast do jedi in zdaj lahko rečem, da sem popolnoma zdrav, in da se moram zopet k svoji družini v Ameriko verniti, ker se čutim prav krepkega. Imam tudi nekoliko žolčnih kamenov „Gallensteine“, ktere sem sam dobil, ker mi jih je zdravnik gospod Waraun z njegovo umetno homeopatijo vedel odpraviti. Bolezen je bila konstipirana: Leberverhärtung mit Abgang von Gallensteinen. (3)

Jaz toraj očitno spoznam, da me je gospod Waraun ozdravil in rešil smerti. Zato mu prav serčno zahvalo izrekam in kličem: Čast, komur čast!

Matija Butala.

Telegrafične denarne cene 13. aprila.

Papirna renta 76.47 — Srebrna renta 77.05 — Zlata renta 93.70 — 1860letno državno posojilo 134. — Bankina akcije 816 — Kreditne akcije 298.40 — London 117.60 — — Čes. kr. eskini 5.53 — 20-trankov 9.31

Važno za vsako hišo!

Cela mizna oprava iz britanskega srebra za le 8 gld.

Elegantno delo, ne zarjavljuje, in se vedno tako ohrani, v podobi in barvi pravega srebra, in je najboljša tvarina za mizno opravo, razun srebra. Za 8 gl. se dobi cela mizna oprava iz najboljšega britanskega srebra. Dobri stojimo, da ostane oprava vedno bela.

- 6 nožev iz britanskega srebra z angleško jekleno ostrino,
- 6 vilic iz britanskega srebra, fina in težka roba,
- 6 žlic iz britanskega srebra,
- 12 žličic za kavo, iz britanskega srebra,
- 1 mlečni zajemnik iz britanskega srebra,
- 1 zajemalnik za juho iz britanskega srebra, težko, dobro blago,
- 2 lepa svečnika,
- 3 jajčne posodice,
- 6 tac, lepo izdelane,
- 1 posoda za poper ali sladkor,
- 1 prosejalnik za čaj,
- 6 tačic za nože in vilice

51 kosov.

Naroči se proti poštnemu povzetju, ali pa da se denar naprej pošlje.

Zaloga britanskega srebra

C. Langer,

Wien, II. obere Donaustrasse 77.

Opomba. Komur bi oprava ne ugajala, pošlje naj jo v 10 dneh nazaj in bo dobil svoj denar nazaj razun poštnih stroškov.

Važno za vsako hišo!